

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни

КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ДЕВІАНТОЛОГІЯ

підготовки   магістра

спеціальності   014.01 Середня освіта (Українська мова і література);
014.021 Середня освіта (Англійська мова і література);
014.11 Середня освіта (Фізична культура);
014.03 Середня освіта. (Історія);
014 Середня освіта (Географія);
014.01 Середня освіта (Математика);
014.01 Середня освіта (Фізика);
014.01 Середня освіта (Інформатика);
016 Спеціальна освіта;
013 Початкова освіта

Освітньо-професійної програми

Середня освіта. Українська мова та література.
Світова література;
Середня освіта. Англійська мова;
Середня освіта. Фізична культура;
Середня освіта. Історія, правознавство;
Середня освіта. Географія. Економіка;
Середня освіта. Математика;
Середня освіта. Фізика;
Середня освіта. Інформатика;
Корекційна психопедагогіка (Олігофренопедагогіка);
Початкова освіта

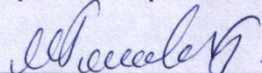
Силабус нормативної навчальної дисципліни «Конфліктологія та девіантологія» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, 014.01 Середня освіта (Українська мова і література); 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література); 014.11 Середня освіта (Фізична культура); 014.03 Середня освіта. (Історія); 014 Середня освіта (Географія); 014.01 Середня освіта (Математика); 014.01 Середня освіта (Фізика); 014.01 Середня освіта (Інформатика); 016 Спеціальна освіта; 013 Початкова освіта.

За освітньо-професійною програмою Середня освіта. Українська мова та література. Світова література; Середня освіта. Англійська мова; Середня освіта. Фізична культура; Середня освіта. Історія, правознавство; Середня освіта. Географія. Економіка; Середня освіта. Математика; Середня освіта. Фізика; Середня освіта. Інформатика; Корекційна психопедагогіка (Олігофренопедагогіка); Початкова освіта.

Розробник: Кордунова Н. О., доцент, кандидат психологічних наук, доцент.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри:

Гошовський Я. О.

© Кордунова Н. О., 2021 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни За навчальним планом 2021 року
Денна форма навчання	підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, 014.01 Середня освіта (Українська мова і література);	Нормативна
Кількість годин 90 кредитів - 3	014.021 Середня освіта (Англійська мова і література); 014.11 Середня освіта (Фізична культура); 014.03 Середня освіта. (Історія); 014 Середня освіта (Географія); 014.01 Середня освіта (Математика); 014.01 Середня освіта (Фізика); 014.01 Середня освіта (Інформатика); 016 Спеціальна освіта; 013 Початкова освіта.	Рік навчання <u> 5 </u>
ІНДЗ: немає	<p style="text-align: center;">За освітньо-професійною програмою Середня освіта. Українська мова та література. Світова література; Середня освіта. Англійська мова; Середня освіта. Фізична культура; Середня освіта. Історія, правознавство; Середня освіта. Географія. Економіка; Середня освіта. Математика; Середня освіта. Фізика; Середня освіта. Інформатика; Корекційна психопедагогіка Олігофренопедагогіка); Початкова освіта.</p>	Семестр <u> 9-ий </u>
		Лекції <u> 18 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 8 </u> год.
		Лабораторні <u> 0 </u> год.
		Індивідуальні <u> 0 </u> год.
Самостійна робота <u> 58 </u> год.		
Консультації <u> 6 </u> год.		
Форма контролю: залік		

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни За навчальним планом 2021 року
Заочна форма навчання	підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, 014.01 Середня освіта (Українська мова і література);	Нормативна
Кількість годин - 90 кредитів - 3	014.021 Середня освіта (Англійська мова і література); 014.03 Середня освіта. (Історія); 014 Середня освіта (Географія); 016 Спеціальна освіта; 013 Початкова освіта.	Рік навчання <u> 6 </u>
ІНДЗ: немає		Семестр <u> 11 </u> -ий
		Лекції <u> 6 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 4 </u> год.
		Лабораторні <u> 0 </u> год.
		Індивідуальні <u> 0 </u> год.
Самостійна робота <u> 68 </u> год.		

	<p align="center">За освітньо-професійною програмою Середня освіта. Українська мова та література. Світова література; Середня освіта. Англійська мова; Середня освіта. Історія, правознавство; Середня освіта. Географія. Економіка; Корекційна психопедагогіка (Олігофренопедагогіка); Початкова освіта.</p>	<p align="center">Консультації __12__ год.</p> <p align="center">Форма контролю: залік</p>
--	---	--

II. Інформація про викладача

ППП – Кордунова Наталія Олександрівна

Науковий ступінь – кандидат психологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент

Контактна інформація –0506788227; Natalia300619701@gmail.com

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Одним із наслідків ускладнення соціально-економічної та політичної ситуації, процесу швидкої зміни суспільства є бурхливе зростання кількості та різноманітності соціальних конфліктів та девіантної поведінки.

Для того, щоб оцінювати конфліктогенність рішень, що приймаються, попереджувати виникнення та деструктивний розвиток конфліктів кожна людина має володіти необхідними знаннями про конфлікт, як явище, що постійно супроводжує людське життя та загрожує йому.

2. Пререквізити: загальна психологія, вікова психологія, педагогічна психологія.

Постреквізити: здатність застосовувати сучасні, освітні, інформаційні технології у роботі з конфліктними та девіантними особистостями; здійснювати аналітику конфліктів, володіти психологічними методами їх розв'язання.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів умінь та навичок подолання психологічних труднощів професійної діяльності в конфліктних умовах, попередження, профілактика девіантної поведінки та вирішення конфліктів з метою забезпечення успішного вирішення професійних завдань.

Завдання вивчення курсу

Основними завданнями вивчення дисципліни «Конфліктологія та девіантологія» є:

створення умов для опанування студентами знань, умінь та навичок практичного використання психологічних методів та прийомів профілактики, вирішення та управління конфліктами.

У результаті вивчення курсу магістри повинні *знати*:

- Теоретичні підходи до історичних витоків та методологічних принципів становлення конфліктології як науково-прикладної психології;
- основні наукові школи та сучасні погляди на природу, соціальний та психологічний зміст, класифікацію, структуру й динаміку конфліктів;
- систему науково обґрунтованих напрямів прикладного вивчення, аналізу й оцінки соціальної ролі конфліктів, а також методів і засобів їх вирішення;
- специфічні чинники виникнення й протікання конфліктів у практичній діяльності;
- особливості і механізми девіантності;
- причини виникнення та форми прояву девіантної поведінки.

Уміти:

- здійснювати аналітику конфліктів, діагностувати їх розвиток у конструктивному або деструктивному напрямі;
- володіти психологічними методами і засобами розв'язання конфліктів;
- здійснювати самоаналіз і самооцінку особистості, контролювати та коригувати власні психічні стани у конфліктних ситуаціях;
- застосовувати психологічні методи для дослідження виникнення і профілактики девіантної поведінки.

4. Результати навчання (Компетентності)

У ході вивчення навчальної дисципліни магістри повинні набути компетенцій:

Загальних:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК5. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК10. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК12. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Фахових:

ФК2. Вміння самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати інформацію з різних джерел.

ФК3. Розвинута здатність конструювати, розробляти програму та виконувати дослідження з використанням широкого кола якісних та кількісних методів та високоспеціалізованого, валідного і надійного психодіагностичного інструментарію.

ФК4. Розвинута здатність аналізувати та систематизувати, отримувати результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ФК5. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

ФК6. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

ФК7. Розвинуте вміння організовувати та надавати психологічну допомогу особистості, що перебуває в конфліктній ситуації.

ФК8. Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики.

ФК9. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ФК10. Навички міжособистісної взаємодії та роботи в команді у процесі професійної діяльності.

ФК11. Здатність професійно викладати фахові дисципліни.

ФК12. Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

ФК13. Уміння здійснювати превенцію, психологічний супровід та надання кваліфікованої допомоги особам з групи ризику.

ФК14. Навички розроблення концептуальних рішень з планування фахової діяльності.

ФК15. Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

5. Структура навчальної дисципліни

(денна форма навчання)

Назви змістовних модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лаб.	Консульт.	Сам. роб.	Форма контролю/ Бали
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту							
Тема 1. Теоретичні та методологічні засади конфліктології	9	2	-	-	1	6	
Тема 2. Поняття конфлікту. Види, функції, структура	10	2	2	-	-	6	10
Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	9	2	-	-	1	6	-

Тема 4. Змістовний та структурний аналіз конфлікту	9	2	-	-	1	6	-
Тема 5. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	10	2	2	-	-	6	10
Разом за модулем 1	47	10	4	-	3	30	20
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки							
Тема 6. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	12	2	2	-	1	7	10
Тема 7. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	10	2	-	-	1	7	-
Тема 8. Психологічні аспекти девіантології	10	2	-	-	1	7	-
Тема 9. Форми і прояви девіантної поведінки	11	2	2	-	-	7	10
Разом за модулем 2	43	8	4	-	3	28	20
Модульна контр. роб. № 1							30
Модульна контр. роб. № 2							30
Усього годин / Балів	90	18	8	-	6	58	100

(заочна форма навчання)

Назви змістовних модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Консульт.	Сам. роб.	Форма контролю / Бали
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту							

Тема 1. Теоретичні та методологічні засади конфліктології	9	1	-	-	1	7	-
Тема 2. Поняття конфлікту. Види, функції, структура	9	1	1	-	1	7	10
Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	10	-	1	-	1	7	10
Тема 4. Змістовний та структурний аналіз конфлікту	8	-	-	-	1	7	-
Тема 5. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	9	1	-	-	2	6	-
Разом за модулем 1	45	3	2	-	6	34	20
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки							
Тема 6. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	11	1	-	-	1	9	-
Тема 7. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	10	-	-	-	1	9	-
Тема 8. Психологічні аспекти девіантології	11	-	1	-	2	8	10
Тема 9. Форми і прояви девіантної поведінки	12	1	1	-	2	8	10
Разом за модулем 2	45	3	2	-	6	34	20
Модульна контр. роб. № 1							30
Модульна контр. роб. № 2							30
Усього годин / Балів	90	6	4	-	12	68	100

6. Завдання для самостійного опрацювання

(денна форма навчання)

№ п/п	Тема	Кількість годин
	Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту	
1	Теоретичні та методологічні засади конфліктології	6
2	Поняття конфлікту. Види, функції, структура	6
3	Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	6
4	Змістовний та структурний аналіз конфлікту	6
5	Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	6
	Разом за модулем 1	30
	Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки	
6	Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	7
7	Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	7
8	Психологічні аспекти девіантології	7
9	Форми і прояви девіантної поведінки	7
	Разом за модулем 2	28
	Усього годин:	58

(заочна форма навчання)

№ п/п	Тема	Кількість годин
	Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту	
1	Теоретичні та методологічні засади конфліктології	7
2	Поняття конфлікту. Види, функції, структура	7
3	Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	7
4	Змістовний та структурний аналіз конфлікту	7
5	Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	6
	Разом за модулем 1	34
	Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки	

6	Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	9
7	Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	9
8	Психологічні аспекти девіантології	8
9	Форми і прояви девіантної поведінки	8
	Разом за модулем 2	34
	Усього годин:	68

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента:

Магістр зобов'язаний відвідувати практичні заняття протягом семестру. При підготовці до практичних занять ґрунтовно опрацьовувати теоретичний матеріал, першоджерела, додаткову літератури з теми, яку обрав. Повинен скласти глосарій понять і термінів з даного курсу, підібрати психодіагностичні методики для проведення дослідження.

Політика щодо академічної доброчесності:

Магістр повинен дотримуватись академічної доброчесності:

- Самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.
- Дотримання принципів та положень Етичного кодексу спілкування.

Політика щодо перескладання: усі заняття студенти відвідують згідно розкладу навчального процесу, однак, якщо студент має право на вільне відвідування, то може відпрацювати пропущені заняття під час індивідуальних консультацій або виконати письмово індивідуальні завдання (конспекти, реферати, презентації).

V. Підсумковий контроль

Поточний контроль проводиться у вигляді усного або письмового опитування.

Проміжний контроль (модульна контрольна робота) проводиться письмово, або у формі тестування. Модульний зріз передбачає 30 тестових завдань, які складаються з лекційного курсу, практичних занять і питань, які виносяться на самостійне опрацювання. Правильне розв'язання тестового завдання оцінюється в 1 бал. Таким чином, максимальна кількість балів, яку студент може отримати за одну модульну контрольну роботу – 30 балів (загалом 60 балів за дві модульні контрольні роботи).

Якщо студент хоче покращити результат або отримав недостає балів, то він складає залік, який оцінюється від 0 до 60 балів.

VI. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль – залік. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного (40 балів) й модульного контролю (60 балів). Завдання із цих видів контролю оцінюється від 0 до 100 балів включно.

На залік виносяться питання, які потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Питання підготовки до заліку

1. Поняття про конфліктологію як науку.
2. Предмет і завдання конфліктології.
3. Зв'язок конфліктології з іншими науками.
4. Поняттєвий апарат конфліктології.
5. Сутність і структура конфлікту.
6. Моделі конфліктів.
7. Об'єктивні і суб'єктивні фактори конфлікту.
8. Межі поширення конфлікту.
9. Основні типи і види конфліктів.
10. Потенційний, істинний, хибний конфлікт.
11. Реалістичний та нереалістичний конфлікт.
12. Внутрішньоособистісний, міжособистісний, міжгруповий конфлікт.
13. Типологізація конфліктів.
14. Типові причини виникнення конфліктів.
15. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту.
16. Ескалація конфлікту.
17. Реверсія конфлікту.
18. Стадії розвитку конфлікту.
19. Динаміка конфлікту з урахуванням деформації взаємин його учасників.
20. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.
21. Змістовий та структурний аналіз конфлікту.
22. Універсальна схема понятійного опису конфлікту.
23. Основні етапи аналізу конфлікту.
24. Картографія конфлікту Х. Корнеліуса – Ш. Фейра.
25. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.
26. Характеристика конфліктної поведінки.
27. Основні стратегії поведінки учасників конфлікту.
28. Стратегії управління конфліктом.
29. Тактики поведінки учасників конфлікту.
30. Стилі поведінки учасників конфлікту.
31. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті.
32. Методики швидкого вгамування негативних емоцій у конфлікті.

33. Правила розв'язання конфліктів.
34. Типові помилки при розв'язанні конфліктів.
35. Посередництво у врегулюванні конфліктів.
36. Переговори, дискусії, дебати як засоби врегулювання конфліктів.
37. Сутність і значення процесів профілактики конфліктів.
38. Передумови успіху та труднощі у запобіганні конфліктам.
39. Рівні прояву конфліктів.
40. Функції та спрямованість конфліктів.
41. Позитивні наслідки конфліктів.
42. Негативні наслідки конфліктів.
43. Класифікація виробничих конфліктів.
44. Причини виникнення конфліктів в організації.
45. Професійне вигорання працівника.
46. Конфлікт між працівником і колективом.
47. Конфлікт між керівником і підлеглими.
48. Міжгрупові конфлікти в організації.
49. Конфліктологічна компетентність керівника.
50. Технологія діагностики конфлікту.
51. Типологія конфліктних працівників в організації.
52. Принципи конструктивного вирішення конфлікту.
53. Етапи розв'язання конфлікту.
54. Сутність та напрями запобігання конфліктам.
55. Різновиди девіацій.
56. Рівні прояву девіацій
57. Особливості і механізми девіантності.
58. Причини виникнення девіантності.
59. Форми прояву девіантної поведінки.
60. Основні напрями та форми профілактики девіантної поведінки.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Анцупов А. Я., Баклановский С. В. Конфликтология в схемах и комментариях. Санкт-Петербург: Питер, 2006. 288 с.
2. Анцупов А. Я., Шипилов А. И. Конфликтология: учеб. для вузов Москва : ЮНИТИ, 2001. 552 с.
3. Бабосов Е. М. Конфликтология: учеб. пособие. Минск : Тетра Системе, 2001. 464 с.
4. Балабанова Л. В., Савельева К. В. Конфліктологія: навч. посіб. Київ : Вид. дім “Професіонал”, 2009. 280 с.
5. Барабаш Ю. Державно-правові конфлікти: поняття, сутність, ключові ознаки. *Вісник Львів. ун-ту. Серія юрид.* Вип. 47. Львів : ЛДУ, 2008. С. 67 –75.
6. Барабаш Ю. Загальні фактори, що впливають на стан та динаміку державно-правових конфліктів: конституційно-правовий аспект. *Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ України.* 2008. № 3(39). Дніпропетровськ : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2008. С. 13 – 21.
7. Берлач А. І., Кондрюкова В. В. Конфліктологія : Навчальний посібник. Київ : Ун-т “Україна”, 2017. 203 с.
8. Васильев В. Л. Юридическая психология : учеб. для вузов. 6-е изд., перераб. и доп. Санкт-петербург : Питер, 2019. 608 с.
9. Ващенко К. *Антиконфліктні технології: теоретичні засади та українська дійсність* . Стратегія України. державотворення. Філософ.-політолог. та екон. аналіз (Філософія. Економіка. Політика. Освіта.). Полтава : АСМІ, 2018. С. 78-87.
10. Ващенко И. В., Гиренко С. П. Общая конфликтология : учеб. пособие . 2-е изд. Харьков : Оригинал, 2016. 384 с.
12. Герасіна Л. М., Панов М. І. Проблеми правової конфліктології: феноменологічний, гносеологічний та праксеологічний аналіз. Харків : Право, 2014. 112 с.
13. Гірник А. М. Основи конфліктології. Київ : Вид. дім Києво-Могилян. акад., 2010. 222 с.
14. Громова О. Н. Конфликтология : курс лекций. Москва : ЭКСМО, 2000. 320 с.
15. Дмитриев А. В. Конфликтология. Москва : Гардарики, 2010. 375 с.
16. Дуткевич Т. Конфліктологія з основами психології управління : навч. посібник. Київ : Центр учб. л-ри, 2015. 455 с.
17. Емельянов С. М. Практикум по конфликтологии. Санкт-Петербург : ПИТЕР, 2011. 400 с.
18. Зыбцев В. Н. Конфликтология : модульный вариант : учеб. пособие. Донецк : Вебер, 2012. 488 с.
19. Кіржнер Л. О., Мартиненко М. В., Мангольд О. В. Конфліктологія: навч. посіб. Харків : ХНЕУ, 2017 142 с
20. Конфліктологія: навч. посіб. Л. М. Ємельяненко, В. М. Петюх, Л. В. Торгова, А. М. Гриненко; за ред. : В. М. Петюха та Л. В. Торгової. Київ : КНЕУ, 2015. 315 с.
21. Конфліктологія: навч. посіб. Л. І. Скібіцька. – Київ : Центр учб. л-ри, 2007. 384 с.
22. Конфліктологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д. В. Коваленко, І. М. Шалімова, О. М. Керницький; Укр. інж.-пед. акад. Харків : Точка, 2012. 221 с.

23. Конфліктологія : підруч. для студ. ВНЗ юрид. спец. / за ред. Л. М. Герасіної та М. І. Панова. Харків : Право, 2002. 256 с.
24. Конфліктологія: психотехнології запобігання і управління конфліктами: [навч. посіб.] / І. І. Русинка. Київ : Професіонал, 2013. 332 с. .
25. Кордунова Н. О. Проблеми виникнення антисоціальних груп підлітків. *Психогенеза особистості: норма і девіація* : зб. наук. статей; [гол. ред. Я. Гошовський]. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. С. 262 – 267.
26. Кордунова Н. О. Психологічні аспекти девіантної поведінки підлітків. *Психогенеза особистості: норма і девіація*: зб. наук. статей; [гол. ред. Я. Гошовський]. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. С. 255 – 259.
27. Кордунова Н. О. Особливості конфліктності особистості у підлітковому віці. *Особистість і суспільство : методика та практика сучасної психології* : матеріали XII Міжнародної наук.-практ. інтернет-конференції (13 травня 2020 р.) / за заг. ред. Я. О. Гошовського, О. В. Лазорко, Т. І. Дучимінської, А. В. Кульчицької, А. Б. Мудрик, Т. В. Федотової. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2020. С. 90 –92.
28. Кордунова Н. О. Психолого-педагогічний практикум. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 88 с.
29. Ложкін В., Юрковський Е., Моначін І. Практикум з конфліктології. Тернопіль : Воля, 2005. 168 с.
30. Лукин Ю. Ф. Конфликтология: управление конфликтами, Москва : Трикта, 2007. 799 с.
31. Милорадова Н. Э. Виды и предмет конфликта в деятельности следователя. *Право і безпека*. 2002. № 2. С. 187 – 190.
32. Миронова О. М., Мазоренко О. В. Конфліктологія : Навч. посіб. Харків : ХНЕУ, 2011. 167 с.
33. Нагаев В. Конфліктологія. Навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2004. 199 с.
34. Орлянський, В. С. Конфліктологія. Київ : Центр учб. л-ри, 2007. 160 с.
35. Пірен М. І. Конфліктологія : Підруч. Київ : МАУП, 2007. 360 с.
36. Примуш М. Конфліктологія : Навч. посіб. для вузів. Київ : Вид. дім «Професіонал», 2006. 282 с.
37. Русинка І. Конфліктологія. Психологія запобігання і управління конфліктами : Навч. посіб. Київ : Професіонал, 2007. 334 с.

Додаткова:

1. Змановская Е. В. Девиантология. Москва : МГУ, 2017. 220 с.
2. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения. Москва : Просвещение, 2010. – 288 с.
3. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія : Програма нормативної навчальної дисципліни. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2017. 15 с.
4. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: Робоча програма нормативної навчальної дисципліни. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2017. 20 с.
5. Максимова Н. Ю. Психологія девіантної поведінки: Навч. посібник. Київ : Либідь, 2011. 520 с.
6. Шнейдер Л. Девиантное поведение детей и подростков. Москва : Образование, 2010. 268 с.

7. Светлов В. А. Управление конфликтом: новые технологии принятия решений в конфликтных ситуациях. Санкт-Петербург : Росток, 2013. 135 с.
11. Светлов В. А. Конфликтология: Учеб. пособие. Санкт-Петербург : Питер, 2011. 352 с.
12. Скібіцька Л. Конфліктологія: Навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2007. 383 с.
13. Словник термінів з правової конфліктології : наук.-довід. вид. / за ред. Ю. П. Битяка, Л. М. Герасіної, М. І. Панова. Харків : Одіссей, 2016. 208 с.
14. Соколов С. В. Социальная конфликтология : Учеб. пособие для вузов. Москва : Юнити-Дана, 2011. 327 с.
15. Ставицька О. В. Альтернативні технології розв'язання кримінальних конфліктів : загальний аналіз. *Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2009. № 1. Харків : Право, 2009. С. 124 – 133.
16. Ставицька О. В. До питання про сутність адміністративно-правових конфліктів. *Держ. буд-во та місц. самоврядування.* Вип. 8. Харків : Право, 2004. С. 38 – 47.
17. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Рівне : Перспектива, 2007. 398 с.
19. Уизерс Б. Управление конфликтом. Москва : Образование, 2004. 174 с.
20. Хапілова В. П. Конфліктологія: Навч. посіб. для вищ. навч. закл. Запоріжжя : Запоріз. нац. ун-т, 2010. 278 с.
21. Хрестоматия по конфликтологии : в 3 т. / сост.: В. Н. Николаевский (отв. ред.), И. Ю. Косуля, О. А. Гужва. Т. 1. Харьков: ХНУ им. В. Н. Каразина, 2009. 552 с.
22. Шевчук Д. А. Конфликты : избегать или форсировать? Москва : РОСБУХ, 2009. 440 с.
23. Яремчук С. С. Сучасні теорії в конфліктології: Навч. посіб. Чернівці : Рута, 2018. 72 с.
24. Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів : Навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2012. 168 с.

Інформаційні ресурси

1. Науковий вісник НАВС [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.naiu.kiev.ua/tlc/pages/biblio/visnik>).
1. Юридична психологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://yurpsy.fatal.ru/>).
2. Психологічний практикум [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.psyworld.info/ocenka-sposobov-reagirovaniya-v-konflikte-tomasa#more-570>).
3. Психологічний портал Психология от А до Я [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://psyznaiyka.net/konfliktologiya.html>).
4. Журнал «Конфликтология» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://conflictology.ru/index.php/conflict>).
5. Міжнародна асоціація конфліктологів [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.confstud.ru/>).